

Çocuklar ve Ders Çalışma Motivasyonu

Anne-babaların çocuklarıyla, öğretmenlerin de öğrencileriyle yaşadıkları en önemli sorunlardan birisi “**ders çalışma sorunu**”dur. Kimi, çocuğunun hiç ders çalışmadığından, kimi verimsiz çalıştığından, kimi düzensiz çalıştığından, kimi de yetersiz çalıştığından söz eder. Üstelik bu sorun, ilkokuldan lise son sınıfa ve hatta üniversiteye kadar az veya çok devam eder.

Öyle görünüyor ki, çocuklar, bu konuda ne yaparsalar yapsınlar anne-babalarını ve öğretmenlerini pek memnun edemiyorlar..

Sonuçta, “sorun” diye tanımladığımız bir durumun böylesine yaygın olması aslında birçok şeyi gözden geçirmeyi gerektiriyor. Öyle ki, ders çalışma ve ödev yapma gibi kavramların gerekliliği bile sorgulayabiliyor muyuz?

Çocuktan ders çalışmasını ve ödev yapmasını beklerken, neyi niye yaptığımızın cevaplarını çok iyi gözden geçirmeliyiz. Aksi halde, çok keyfi uygulamalarla da karşı karşıya kaldığımızı söylemek gerekir.

➤ **Ders çalışmamak bir sorun mudur?**

Ders çalışmamayı bir sorun olarak tanımlamak çok kolay değildir. Çünkü ders çalışmamanın birçok boyutu var ve bunları bir bütün olarak değerlendirmeden “sorun” tanımlaması yapmak kolaya kaçmak demek olur. **Peki ders çalışmamak ne zaman bir sorun olarak tanımlanabilir?** Bunun için bir kaç ölçüt verebiliriz:

- Eğer çocuk ders çalışması gerektiği **bilincinde** değilse
- Eğer çocuk öğretmenin verdiği **sorumlulukları** sürekli unutuyorsa
- Eğer çocuk sürekli olarak verilen ödevleri **yapmıyor** ya da **eksik** yapıyorsa
- Eğer çocuk ders çalışmadığı için **akademik yönden başarısız** oluyorsa çocuğun ders çalışma **sorunundan söz edebiliriz.**

➤ **Çocukların ders çalışmamalarının nedenleri nelerdir?**

Çocuğun doğası: İnsanın doğasının bir yanı sorumluluk almak, üretmek, eyleme geçmek olsa da, diğer yanı konfor ve eğlence arayışındadır. Bu açıdan, bir çocuğun, ders çalışmak yerine oyunu ve eğlenceyi tercih etmesi doğal olarak kabul edilebilir.

Hormonal düzen ve tercihler: Beyin, haz odaklı bir aygıttır. Dopamin denilen kimyasal, beyni haz aramaya yöneltir. Bu nedenle, diyebiliriz ki, beynimiz sorumluluk yerine hazzı öncelik veren bir aygıttır. Hatta sorumluluk dediğimiz faaliyetleri bile hazzı ulaştırmak için yerine getirir. Hazzı erteleyen ve kontrol eden beyin bölgesi de alın bölgesidir ve bu bölge en geç gelişen yerdir. Ders çalışmak ise genel olarak sıkıcı bir süreçtir.

Bu nedenle bir çocuk, ders çalışmak yerine arkadaşıyla sohbet etmeyi, gezmeyi, oyun oynamayı daha fazla tercih eder.

(aslında sürecin normal olduğunu kabul et)

Çocuğun motivasyon tipi: Motivasyon, bir işi isteyerek yapmaya yönelme olarak tanımlanabilir. İç ve dış motivasyon tipinden söz etmek mümkündür. Bir çok faaliyette değişse de, genellikle iç ya da dış motivasyon tipinden birine daha yatkın olabiliriz. Bu motivasyon tipleri doğuştandır. Bu nedenle kolay kolay değişmez. İç motivasyon kaynakları güçlü çocukta çalışma alışkanlıklarının gelişmesi daha kolay olmasına karşın, dış motivasyon kaynakları güçlü çocukta daha çok yönlendirilme ihtiyaç vardır.

(motivasyon türünü belirle)

Çalışma alışkanlıkları ile ilgili geçmiş yaşantılar: Çocukların geçmişten gelen çalışma alışkanlıkları da bir başka etkidir. Özellikle küçük yaşlarda, kısa süreli ama düzenli çalışmalarla geliştirilmesi gereken çalışma alışkanlığı zamanında kazandırılmamışsa, sonraki yıllarda sonuç almak çok daha zordur. Alışkanlık oluşturmak gerçekten de uzun süre ister. Özellikle birinci sınıftan itibaren çalışma alışkanlığının geliştirilmesi için çaba harcamak son derece önemli.

(çalışma alışkanlıklarını gözden geçir, düzenle)

Anne-babanın ders çalışma ile ilgili çatışmacı tavrı: Anne-babalar, kendi kişilik özellikleri ve önceliklerine göre çocuklardan beklentiler oluştururlar. Birçok anne-baba için öncelik beklentilerden biri çocuğunun ders çalışmasıdır. Beklediği düzeyde ders çalışmayan çocuğu karşısında anne-babalar, kimi zaman üzülme, kimi zaman kaygılanmakta, kimi zaman da öfkelenebilmektedir. Bu süreci akıl odaklı değil de duygu odaklı yöneten anne-babalar, çocuklarının içinde bulunduğu durumu anlamak yerine tepkisel yaklaşımlar sergilerse, süreç daha da içinden çıkılmaz bir hale gelir.

(süreci akıl odaklı yönet ,duygu odaklı değil)

Sonuç olarak çocuğunun ders çalışmasını beklemek doğal. Onlar da aslında çalışmalarını gerektiğini bilir. Ancak, unutmayalım ki, hayatımızda doğru olduğunu düşündüğümüz ve bildiğimiz halde bizim de yapmadığımız ya da yapamadığımız çok şey var.

Özetle; Bu belirtmelerden yola çıkarak çocuk ve ergenlerde ders çalışmada bir sorun(!) olduğunu düşünüyorsanız sınıf öğretmenleri, rehber öğretmenlerden, uzmanlardan yardım alabilirsiniz.

Hazırlayan: Bahri UYSAL/Psikolojik Danışman

Kaynak: <https://www.bursahaber.com/vazarlar/turkan-ozdemir-173/ebeveyn-cocuk-arasi-ders-kaosu-23733>